

VVD

Uitslag duiden:

Heel ingewikkeld. PVV wordt door meeste partijen uitgesloten. Het is duidelijk dat er 2 partijen uitspringen. Er moet een kabinet komen dat ook oog heeft voor mensen die de overheid heel hard nodig hebben. Hoop dat CDA zich herpakt. Je hebt ze wsl wel nodig, het wordt erg ingewikkeld zonder het CDA. Wellicht is er meer tijd nodig. Als Wopke meer stemmen heeft dan Omtzigt, gaat dat helpen. Je moet wat met Omtzigt: minister maken.

Opdracht kabinet:

Opnieuw slaan van brug tussen mensen die de overheid minder nodig hebben en die vertrouwen hebben in de overheid en mensen die dat niet hebben en de overheid juist hard nodig hebben. Twee liberale partijen hebben gewonnen. We moeten verdere versplintering zien te voorkomen.

Partijen uitsluiten:

Forum en PVV, rest niet. PVV: als Wilders morgen belt en hij neemt alles terug, dan wordt blijven uitsluiten ingewikkeld.

Linkse wolk:

PvdA+ GL: allebei gaan we niet trekken. Waarom dat linkse wolk? Je hebt ze niet allebei nodig voor een meerderheid naast het CDA.

Voorkeurscoalities:

VVD-D66 en CDA, dan is JA21 de eerste logische partij die we niet uitsluiten, deze optie nader uitzoeken, want ze hebben 7 zetels in de EK. Als dat niet lukt, dan CU. CU: voltooid leven wordt spannend, vraag of het door de TK komt. 4 jaar weer vooruitschuiven niet acceptabel voor D66. Straks zit CU niet in kabinet en gebeurt het toch, dan had CU net zo goed kunnen meeregeren.

Daarna eerder SP dan PvdA-GL, tenzij ze bereid zijn elkaar los te laten. Als ze elkaar niet vasthouden, dan lichte voorkeur voor PvdA, want zorg over GL samen met D66: heel veel klimaat. PvdA ook wel spannend: als ze echt willen dan prima, maar als ze met lange tanden gaan, dan minder enthousiast. 42 mld lastenverzwaring bedrijfsleven is veel te veel.

Minderheidskabinet:

Vind ik niks. Meerderheid TK nodig, in EK niet persé.

5e partij / Kabinet van nationale eenheid met PvdA en GL?

Niet een 5e partij doen als je die niet nodig hebt voor meerderheid TK. Niet stabiel, valt uit elkaar, wordt ook duf in TK. Geen partijen erbij die overbodig zijn, wordt een soep. Een partij kan dan weglopen zonder dat het kabinet valt.

Inhoudelijke thema's:

Nationaal herstelplan: zie ik vrij a politiek: achterstallige zorg, versneld opschalen IC capaciteit en schuldpositie bedrijven, wel of niet belasting kwijtschelden. Niet in eerste debat op 31 maart bespreken, medio april, debat tijdens formatie. Er hoeven geen inhoudelijke thema's in het eerste debat.

Voorstel Tjeenk-Willink en Kaag: vanuit inhoud beginnen met formeren: niet op tegen, maar niet ons idee, hoeft van ons niet. Wel: dag bij elkaar gaan zitten om moeilijke thema's te doorlopen tijdens verkennende fase.

Onze thema's: lastenverlichting brede middenklasse, kinderopvang, kick-starten MKB, defensie en veiligheid, sterke overheid (Groningen versterking en KOT), zorg: liefdevol, maar enigszins betaalbaar. Onderwijs en wonen: komen we wel uit. 3 spannende onderwerpen met D66: klimaat, stikstof en migratie. Migratie: hoop op met Sigrid. Stikstof: piekbelasters aanpakken, niemand dwingen, wel stimuleren. Halveren veestapel geen doel, maar minder vee wel consequentie. In NL meer doen aan integratie kant, NL normen en waarden waarderen.

Budgettair: nog 1 keer wat uit staatsschuld financieren voor Corona, eenmalig geld, Corona beetje oprekken, daarna wel weer kaders.

D66

Formatie proces:

Starten langs inhoudelijke lijn, waar zijn de inhoudelijke raakvlakken?

Zo progressief mogelijk is vanuit de inhoud, zie ook de bullets in de brief. Europese samenwerking ook versterken. Debat paar dagen later geen probleem, haastige spoed is zelden goed. Inhoud kan helpen om naar samenwerking te kijken. Progressief is een positieve verandering in het leven van mensen. Ook voor boeren kan dat middels investeren in kringloop landbouw.

Voorkeurscoalitie:

Liefst met 5 partijen: VVD-D66-CDA-PvdA-GL. CDA is belangrijke partij. Liefst dus vanuit de breedte verkennen. Als dat niet lukt, dan VVD-D66 inhoudelijk verder verkennen en in latere fase kijken wie er obv inhoud wil aansluiten. CU: voltooid leven bij formatie regelen is geen optie, we gaan geen stap terug zetten, moet in kamer blijven. Stel dat CU dat accepteert, dan spelen ook andere medisch-ethische vraagstukken. We gaan niet nog een keer 4 jaar traineren. Volt: klein, nieuw. PvdD: interessante partij, benieuwd wat ze gaan zeggen. Maar begin met 5 partijen, als fall back een van de twee (PvdA of GL) ook ok, maar eerst met 5 verder verkennen en als dat niet lukt, alleen met VVD en D66.

Partijen uitsluiten:

PVV en FvD. Grote vraagtekens bij SP vanwege standpunten handel, internationale verdragen (Ceta), stdie naar uittreden EU. JA21: grote obstakels, ze willen klimaatwet en klimaat akkoord van tafel, punten remigratie problematisch. Ik kan het me niet voorstellen, tot november stonden deze mensen bij Baudet op de lijst.

5^e partij overbodig:

Niet bezwaarlijk, in ieder geval gesprek voeren, een 5^e partij in oppositie is ook constructief; het hangt ook af wat je er tegenover stelt, het kan ook best complex zijn.

Inhoudelijke thema's:

Nationaal herstelplan: ik zag geen plan, korte termijn herstel moet sowieso, rest van de grote thema's is voor RA. Demissionair kabinet moet aan de slag met herstelplan en in overleg met formerende partijen vormgeven.

Er is een A lijst van thema's waarvan iedereen zegt: dat moet gebeuren: klimaat, onderwijs, ...(NB: hier mis ik een aantekening Bart). Dan is er een B lijst met gevoeliger thema's waaronder migratie. Waar we elkaar helemaal kunnen vinden is thema economie, MKB. Vanuit die inhoud kun je JA21 uitsluiten en wordt SP lastig.

PVV

Proces formatie:

Zal brief ook naar buiten brengen. Ik vind eigenlijk dat dit door een onafhankelijke partij moet gebeuren of door 1 verkenner. Vorige keer was PVV de 2^e partij en toen is mij niks gevraagd.

Voorkeurscoalitie:

Kwalijk dat partij als de mijne bij voorbaat wordt uitgesloten, en dan druk ik me nog zacht uit. Echt ongepast en ondemocratisch, dat je het niet eens probeert, niet wilt praten. Wat heb je dan aan de uitkomst van de verkiezingen. Niettemin voorstel gedaan: VVD-PVV-CDA-FvD-Ja21.

Ik heb geen aanwijzingen dat er zaken zijn veranderd, maar zou het wel op prijs stellen als dat wordt onderzocht. 17 zetels is bijna een miljoen kiezers. Ook naar hen toe verantwoordelijkheid.

Uitsluiten is niet alleen om inhoud. Leider VVD noemt vaak dat we zijn weggelopen uit Catshuis overleg, ik heb daar een andere waarheid. Inhoudelijk zijn we bereid tot compromissen, ik ga hier niet onderhandelen, maar ook in 2010 hebben we laten zien dat we bereid zijn te onderhandelen.

We zijn zeer consistent, precies dezelfde punten als in 2010 nu, dus geen dogma's.

Hoop dat we niet worden uitgesloten, als dat nu wel zo is, wellicht in vlg fase niet. Sluit gedogen niet uit, maar wil liefst verantwoordelijkheid nemen.

VVD-D66 heeft niet de voorkeur, maar vind we dat 3 grootste partijen moeten praten, dus we zouden wel met hen aan tafel gaan.

Vraag ook: zou je ook het gesprek willen aangaan om te bezien of het bij uitsluiten blijft?

Deelnemen aan kabinet zou iedere politieke leider moeten willen, daar ben je toe op aarde (en dat mag in verslag 😊).

Partijen uitsluiten:

Sluit niemand uit, sommige partijen liggen minder voor de hand, maar ik ga niet doen wat ik een ander verwijt. Programmatisch kans bij sommige partijen wel heel klein.

Inhoudelijke thema's:

Fors beperken migratie, aanpakken islamisering, zie verder brief. Realiseer me dat ik die punten nooit 100% binnen krijg. Snap dat het niet altijd zal lukken en dat je standpunten niet altijd overeen kunnen komen. Maar kiezers PVV moeten serieus genomen worden.

Nationaal herstelplan: we steunen wat we goed vinden, maar we gaan niet een groot plan steunen om een nieuw kabinet te helpen.

CDA

Brief volgt na afloop gesprek.

Duiding verkiezingsuitslag:

Voor CDA zeer teleurstellende uitslag met voor ons serieuze consequenties. Roep om te herbronnen. Partij voorzitter is afgetreden. Heel lastig anderhalf jaar achter de rug. Grote terughoudendheid aan onze kant. Niet aan mij om heel veel te duiden, nu aan 2 winnaars om te bezien hoe nu verder. Er zijn ook 2 verkenners, kennelijk ook om moverende redenen.

Voorkeurscoalitie:

Wil graag van de 2 partijen begrijpen hoe ze verder willen, ook hoe ze er inhoudelijk in zitten. Zit een wereld van verschil tussen de "Mark variant" en wens Kaag "zo progressief mogelijk". Er is een liberaal motorblok gecreëerd, geeft duiding aan kennelijk gewenste richting, niet enthousiast over.

Optelsom bij ons is: VVD en D66 moeten articuleren. Ik ga hier niet en ook buiten niet strooien met varianten.

Zou je met VVD en D66 mee willen doen? Hoekstra: vind het niet voor de hand liggen om mee te doen, het is allemaal nog relatief vers, maar een groot deel van de fractie zei: herbronnen, kijken naar oppositie. Het is aan VVD-D66 om te gaan pim-pam-petten

Ons potentieel was op een gegeven moment net zo groot als VVD, wat ervan over is: 15 schamele zetels. Enthousiasme is echt niet groot in fractie. Ben ook niet benaderd door Mark of Sigrid, mijn taxatie is dat er wel andere contacten zijn geweest.

Het is veel fundamenteeler dan "geef me tijd", we moeten echt wel 3x nadenken voordat we überhaupt komen praten. VVD en D66 moeten richting geven.

Wat als VVD en D66 zeggen: CDA moet erbij. Wil je dan direct weten welke 4e en/of 5^e partij erbij? Hoekstra: let's cross that bridge when we get there.

Ik ga me niet laten verleiden tot allerlei varianten. Heb aarzelingen bij hoe jullie proces zijn begonnen.

Uitsluiten:

Ik ga a priori niemand uitsluiten, maar ik zie ons niet met PVV en FvD (NB: Hoekstra wilde niet dat dit als enige nadrukkelijk in verslag zou komen).

Minderheidskabinet:

We zijn al gemigreerd van 76 + 38 naar 76 + heel veel onderhandelen. Je kunt beredeneren dat een meerderheid makkelijker is, maar in DK werkt het opvallend goed.

Voelt CDA zich niet verantwoordelijk om een meerderheid te brengen? Hoekstra: "dat speelt pas heel veel stappen verder". Hangt ook van de inhoudelijke agenda af.

Wat als VVD nee zegt tegen PvdA-GL? Hoekstra: dat zien we dan wel. Het verschil met PvdA is dat zij niet hebben verloren en er een veel minder groot gat zit tussen verwachtingen die er van te voren waren over Ploumen en de uitslag en de verwachtingen over Hoekstra en de uitkomst.

Inhoudelijke thema's bij debat:

Hangt af van hoe het debat gaat. Qua onderwerpen die ik belangrijk vind, heb je het zo over 5/6/7, maar ik ga terughoudend zijn.

SP

Duiding uitslag

LM wijst op 17 fracties en de coronacrisis als belangrijke factor, o.a. door niet-stemmers

Kabinetsdeelname

Bij deze uitslag ligt kabinetsdeelname niet voor de hand maar een gesprek is niet uitgesloten als er iets fundamenteels te realiseren is.

Uitsluiten

PVV en FVD worden uitgesloten, zoals al langer het geval is

Voorkeurscoalitie

Een coalitie van CDA en linkse partijen is een interessante optie.

Een coalitie VVD-D66-SP met een vierde partij is niet logisch voort het eerste onderzoek.

De SP is de meest linkse partij en wil fundamentele veranderingen bij o.a. verkleining ongelijkheid en marktwerking in de zorg.

Minderheidskabinet

Denkbaar als uitkomst. Graag een dunner regeerakkoord, meer ruimte voor TK. VVD en D66 aan zet.

Inhoudelijke thema's

LM noemt diverse belangrijke onderwerpen, nl. helpen slachtoffers toeslagen en gaswinning, meer zekerheid op arbeidsmarkt, in de zorg meer personeel, hogere salarissen medewerkers, kleinschaligheid, analyse alternatieven euro

PvdA

Duiding uitslag

Fragmentatie door veel fracties, hoge opkomst bemoedigend, bescheidenheid past

Uitsluiten

PVV en FVD zijn uitgesloten, samenwerking met Ja21 hoogst onwaarschijnlijk

Voorkeurscoalitie

Zo progressief mogelijk kabinet.

Een coalitie VVD-D66-PvdA niet zonder een andere linkse partij (D66 geen linkse partij)

Minderheidskabinet TK

Vraagt veel van leden kabinet en TK en veel vertrouwen, risico stilstand

Inhoudelijke thema's

LP noemt optie verkenning langs inhoud. Daarbij meenemen o.a. bestrijding ongelijkheid, meer zekerheid op werk, woningnood, toegankelijke zorg, klimaat, stevig buitenlands beleid, aanpak racisme en discriminatie, de rechtsstaat, significant hoger minimumloon en handhaving koppeling.

GL

Inleidend:

Alle fractie vz wilden tempo, maar denk dat iedereen begrip heeft voor meer tijd. Tussen verslag dan wellicht goed

Uitslag valt ontzettend tegen, understatement, echt onder de indruk van veerkracht fractie, verdrietigste is afscheid medewerkers. We zijn er weer klaar voor.

Duiden uitslag:

2 partijen hebben het het beste gedaan, kaag fantastische campagne; Corona heeft iets gedaan, bv Haga bij Forum, PvdD, mensen die ontkennen of tegen de avondklok zijn switchen naar andere partijen.

Fragmentatie. Kleine nieuwe partijen: trend die we al langer zien, iedere groep eigen gezicht. Word ik heel verdrietig van, boeren geluid bv ook prima bij CDA, anti racistisch bij ons of bij D66, iedere groep eigen vertegenwoordiger, is heel complex. Volt: kan ik niet zo goed duiden

Coalities in inhoudelijke thema's:

Vanuit de inhoud aanvliegen. Wat zijn grote problemen? Aanpak Corona crisis, korte termijn, rekening houden dat we tot einde jaar mee bezig zijn. Heel kort daarna andere grote issues: stikstof gecombineerd met woningbouw, technisch en politiek ingewikkeld. Klimaat voor mijn partij belangrijkste maar minder ingewikkeld omdat Europa daar stappen heeft gezet, daar zie je kansen voor verbinding tussen partijen want goed voor verdienvermogen NL.

Halveren vee stapel geen principe kwestie, maar ik zie geen andere manier dan minder dieren. Op 1 plek leggen: stikstof, woningbouw, landbouw.

Ongelijkheid, zie ik ook overeenkomsten nog niet altijd qua bedragen, maar verkiezingsprogramma is ook onderhandelingsinzet: wonen, arbeidsmarkt

Discriminatie / racisme: is daar een nieuwe taal te vinden die weer kan verbinden.

Communicatie daarover essentieel

Migratie: kan ook klein blijven, vorige keer zat het vast op allerlei deals, die deals zijn er nooit gekomen. Wij zijn niet van plan dat op te spelen, zouden het groot kunnen maken, gaan we niet doen, route Europa volgen.

Medisch ethisch: vrije kwesties, wat mij betreft 0 tijd aan besteden.

Ons past bescheidenheid, maar vind wel dat we verantwoordelijkheid moeten nemen.

Optie links zonder VVD: lijkt me niet levensvatbaar

Zo progressief mogelijk, dan tekent volgorde zich wel uit (in antwoord op vraag over CDA, PvdA, SP, PvdD erbij bij kabinet VVD-D66-GL

Breed draagvlak nodig in TK en EK, daarom 5e partij nuttig. Oppositie? Slagveld.

Misschien dat CU mee gaat doen, maar die zullen daar dingen op terug willen vragen medisch ethisch.

Meerderheid EK: dan zit CDA daar bij idd

Bv. Stikstof: met PvdD is het nooit goed genoeg, CU: halveren veestapel nee. Dus voorkeur voor meerderheid in beide kamers. Formeel: breed draagvlak in beide kamers.

Onderscheid tussen PvdA en SP? Ja, PvdA staat er wat dichter bij.

Dus partijen om verder mee te praten: VVD - D66- CDA - GL - PvdA - SP-PvdD

Inklinken? In deze fase te veel gevraagd. Nog een keer samen komen? prima

GL is stabiele partij, bestuur etc staat. Iedereen wil regeringsdeelname

Nationaal herstelplan: korte termijn Corona, ik dacht dat Rutte bedoelde met schulden aanpakken de staatsschuld. Qua geld geen probleem, 15 mld, maar wat doe je met bedrijven die wel al betaald hebben of hun spaargeld erin hebben zitten?

Uitsluiten:

PVV, FvD. Als PVV op alles terug wil komen, dan kom ik wel terug, maar zie ik niet gebeuren.

Verder niemand uitsluiten.

Minderheidskabinet:

niet aanraden. In dit landschap wordt het echt hardball.

Verder proces:

Vorm: zo snel mogelijk formeren, aan de voorkant de ruimte en tijd nemen.

RA: sommige delen waren best op hoofdlijnen, maar anderen niet, bv veiligheid op N weg...dus houd het op hoofdlijnen. Op politiek niveau wel grote knopen doorhakken, bv klimaat, maar uitwerking aan kabinet laten.

Ook toekomst toeslagen: op hoofdlijnen, uitwerking aan staatssecretaris laten

FVD

Duiding uitslag

Kiezers gaven richting rechts aan.

Uitsluiten

Geen uitsluitingen.

Voorkeurscoalitie

Eerste voorkeur is een minderheidskabinet VVD-D66 dat bestuurt met wisselende meerderheden.

Tweede voorkeur is een rechts kabinet met VVD-PVV-CDA-FVD en gelijkgezinden

PvdD

Duiding uitslag

Zeer bepaald door Corona crisis, grote thema's minder tot z'n recht gekomen, uitslag niet representatief, maar daar moeten we het mee doen. Maak me zorgen over desinformatie, bv door Forum, info over Corona virus (niet voor verslag). Partijen die klimaat hebben ingebracht door PvdD en D66 zijn gegroeid. Heel goed dat eerste vrouwelijke zwarte lijsttrekker gekozen is, belangrijk signaal.

Opdracht nieuwe kabinet

Wat hebben wetenschappers te zeggen over virus laten we dat serieus nemen. Geldt voor pandemieën maar ook voor klimaat en stikstof. Manier waarop we het aanpakken is onvoldoende. Moed opbrengen om keuzes te maken die voortvloeien uit wetenschap, PvdD draagt daar graag aan bij. Daar zou vanuit de verschillende bloedgroepen overeenstemming over te vinden moeten zijn. Ook bij boeren. Als er een regering te vormen is die daar toe wil bijdragen doen we graag mee.

Uitsluiten

Opereren vanuit de principes vd rechtsstaat, incl respecteren int verdragen en rechtspraak. Partijen die ik daar niet snel toe zie bewegen: FvD, PVV, JA21. Gesprek? Ja, maar zou wel aardverschuiving zijn. Zo inhoudelijk zie ik het.

Eenmansfracties: of je dan in staat bent om verschil te maken is de vraag, maar ben zelf ook met 2 zetels begonnen en kon wel degelijk verschil maken.

Voorkeurscoalities:

VVD-D66 + met Links en Groen erbij is voorkeurscoalitie (PvdD, GL, SP, PvdA)

Volt: nieuw, ambitieus, benieuwd wat ze zelf zeggen

Meerderheid EK: niet zo problematisch als die er niet is.

Minderheidskabinet

met deze kamer niet heel enthousiast over, maar niet uitsluiten

Inhoudelijke thema's:

RA op hoofdlijnen, ruimte laten voor de kamer.

Nationaal herstelplan: goed idee, maar wel in samenhang met toekomstige noodzakelijke maatregelen bv klimaat. Maar steunen zeker herstelplan.

Stikstof: halvering veestapel. Breekpunt is CDA? Schetst kleine kansen dat we mee kunnen doen aan kabinet, maar de wetenschap is er: iedere keer worden boeren in het ongelijk gesteld. Advies ambtenaren ligt er ook. Hoe helpen we boeren mee in transitie. Sluit niet uit dat ze zelfs bij CDA tot die moed kunnen komen. Zo ja, dan kunnen we mee doen. Blijven we vasthouden aan symptoom bestrijding, dan niet.

Kiesdrempel: nee, PvdD beste vb tegen kiesdrempel zei Gerri Verbeet altijd. Het heeft ook nadelen zo'n versplinterde kamer, maar denk dat je meer verliest als je het invoert. Wel zorgen over werkdruk kamer, toen ik begon bestond twitter nog niet.

CU

Duiding uitslag

Zorgen over deelbelangen die zich in partijen uiten, en soms tegenover elkaar staan, en in debatten eerder gericht op bloedneuzen dan bv kwaliteit wetgeving. Grote fracties worden alleen maar kleiner, versnippering, deelbelangen ipv binnen partij nu ieder eigen partij. Verschillen worden tegenstellingen met weinig intentie om te overbruggen: stad versus platteland, rijk versus arm.

Kiesdrempel: dan raak je ook SGP en die stelt zich heel constructief op

Zal lastig worden om kabinet te vormen die die tegenstellingen overbrugt.

Opdracht kabinet:

Bij elk onderwerp nadenken wie winnaars en verliezers zijn, en voorkomen dat verliezers aan de kant blijven staan. Geldt als leidraad bij alle grote opgaven: bv pensioenen voor jong en oud, arbeidsmarkt voor vast en flex

Uitsluiten:

Ben niet in die positie, maar PVV en FvD ligt niet voor de hand, grondrechten essentieel, dus als ze dat niet respecteren dan houdt het op. Tuurlijk, als ie nu alles opgeeft (PVV), maar als je kijkt naar hun struc gedrag. Maar vanuit democratisch oogpunt eigenlijk niet goed om uit te sluiten.

Voorkeurscoalities:

Meerderheid in TK en constructieve samenwerking EK. Bovenaan beginnen en wie sluit je dan uit. Daar ligt eerste verantwoordelijkheid. Ligt niet voor de hand dat wij nu aanschuiven, dat we gaan praten. We zullen altijd constructieve rol spelen. We lopen niet weg voor verantwoordelijkheid, dus sluit het niet uit, maar ligt niet voor de hand. Eerst PvdA. 2017: expliciete weigering van PvdA om te gaan praten. Bezien hoe linkse partijen zich tot elkaar verhouden, is dat echt een koppel? Niet vanuit winnaars en verliezers bezien. Er staan echt partijen voor ons waar geen enkele reden is om niet mee te praten. Als dat allemaal niet lukt, dan wel bereid? Ja, maar dan moet ik wel echt zeker weten dat het echt inhoudelijk niet is gelukt met de andere partijen.

Tegenstellingen groter met D66 dan met CDA? Niet perse, het is ook geen categorische weigering.

Als 5e partij en niet nodig voor meerderheid in TK? Zou ik zelf niet doen. Als PvdA en GL perse samen willen ok.

Minderheidskabinet:

Last resort, noodgreep, politieke armoede. En degenen die zeggen dat geeft ruimte voor de kamer? Dat gebeurt al. Als je niet vanuit een basis hele moeilijke besluiten moet nemen dan wordt het heel complex.

Inhoudelijke onderwerpen:

Nationaal herstelplan: Corona beleid gaat gewoon door, herstelplan zwaluwstaarten met formatie, we hebben al herstel op onderwijs, zou je ook voor andere onderwerpen moeten doen.

Zie verder brief: wonen, belastinghervorming, klimaat akkoord, pensioen akkoord, verkleinen kloven

Medisch ethisch: heb gezegd dat ik het moeilijk zou vinden als daar überhaupt niet over gesproken kan worden, waar het uitkomt geen idee, maar moet gewoon besproken worden. Hoop echt dat RA dunner wordt dan de vorige, focus op doelstellingen, piket palen. Richting cf vorige RA op pensioenen, dat ook doen op wonen bv.

Volt

Duiding uitslag

Veel partijen, niet belangen alle Nederlanders goed behartigd, opkomst FVD en Ja21 zorgelijk

Voorkeurscoalitie

Duurzaam, progressief en stabiel kabinet. Wenst nu geen kabinetsdeelname.

Niet negatief over een minderheidskabinet met dun regeerakkoord en meer inbreng TK.

Inhoudelijke thema's

Meer inzet kabinet in Europa en meer transparantie hierover in TK, o.a. bij digitalisering, beperking big tech, humane migratie, rechtsstaat, vetorechten EU, sociale ongelijkheid, grensregio's

JA21

Duiding uitslag:

Heel goed, rechtse meerderheid in kamer ontstaan. Wij zijn echt opgericht om VVD naar rechts te trekken, we willen echt samenwerken, zien dat bij PVV niet gebeuren, FvD heeft ook gezegd van niet vlg mij.

Uitsluiten:

PVV, FvD zien we niet al realistisch: worden gewoon uitgesloten, inhoudelijk kunnen we daar natuurlijk het meeste mee, maar dat is niet reeel.

Voorkeurscoalitie:

Willen rechtse coalitie, Rotterdam variant. Ga ik buiten ook zeggen. Willen we er natuurlijk wel eea voor terug, migratie

Onderhandelbaar? Ja, als je niet wilt onderhandelen, kun je niet meedoen, maar er moet wel iets te zien zijn, ook al zijn we klein. Migratie, klimaat, Europa zijn belangrijkste thema's. Migratie afremmen het belangrijkste. Begrijp dat mark redeneert: op ministersposten niet door 4, op inhoud wel.

Het moet blijken of het voor jullie (D66) te doen is. Ik snap ook dat jullie ook andere opties verkennen, zou het op prijs stellen als rechtse optie niet bij voorbaat wordt uitgesloten. Voor het gevoel zijn onze 3 zetels er meer dan 3 omdat we rechtse gevoel in kabinet brengen.

Er kunnen natuurlijk ook heel veel redenen zijn om niet in te stappen, zijn klein, nieuw etc. Maar verantwoordelijkheid op rechts.

Minderheidskabinet:

Niet negatief, willen ook hoofdlijnen akkoord. Is zeker over te praten. Vanuit coalitie hel op aarde, vanuit oppositie een feestje, wel een mooi democratisch uitgangspunt.

Inhoudelijke thema's:

COVID: verdient debat in kamer, geen formatie ding, geen onderdeel van coalitie spel. Andere thema's: holy 3: migratie, klimaat incl energie en Europa. Rutte zei: 1 op 1 met VVD.

We zien wel dat aarde opwarmt en dat fossiele energie verdwijnt, maar we geloven in kernenergie ipv windmolens en in andere aanpak, geld wordt nu niet effectief besteed, 0 rendement. Maar dus niet eens met onze voormalige partij.

Is er reeel compromis denkbaar op migratie? Daar moet dan idd wel wat gebeuren, mark zei: een kwart op inhoud geven. In Rotterdam hebben we het ook gered, we zijn geen weglopers

zoals Leefbaar Rotterdam, onze handtekening staat. Zo breed wordt gedeeld: grenzen voor en groot deel dicht, selectiever zijn. Gebrekkige integratie hikken ook veel kiezers tegenaan.

Hoe stabiel is JA21? Tja, hoe stabiel is CDA? we zijn nuchter, down to earth. Ik ga sowieso niet het kabinet in, ... zit in EP, ...is arts. Heb heel erg goed gevoel bij. Nuchter, zakelijk. Denk dus dat stabiliteit er is, maar politiek is grillig. We geloven in gecontroleerde groei, rustig uitbouwen.

70 vd statenfracties van FvD zijn overgegaan vd 90

Belangrijk om met alle fracties te blijven samenwerken, gaan we ook gewoon doen met forum.

Op onderwerpen moet je als kleine partij keuzes maken, tuurlijk.

SGP

Duiding uitslag

Fragmentatie, nieuwe partijen, zittende coalitie wint, beweging naar rechts, linkse partijen verloren

Uitsluiting

Geen

Voorkeurscoalitie

Rechtse coalitie niet mogelijk door uitsluitingen.

Linkse coalitie evenmin kansrijke combinatie.

Centrum-rechts is de eerst te onderzoeken mogelijkheid. Kabinetsdeelname niet op voorhand uitgesloten maar partij is klein.

Minderheidskabinet

Minderheidskabinet pas te onderzoeken als er geen meerderheidskabinet te vormen is, is minder snel en slagvaardig, afhankelijk van constructieve fracties.

Inhoudelijke thema's

CS noemt o.a. vertrouwen in de overheid, evaluaties, lessen WRR-rapport weten is nog geen doen, belang uitvoerbaarheidstoetsen, uitzicht op begrotingsevenwicht bieden, woningmarkt, arbeidsmarkt.

Denk

Duiden uitslag:

Blij met de uitslag. Had op meer gehoopt maar moet realistischer worden. Verrassende uitslag, GL teruggevallen, PvdA verbaasd dat ze niet meer hebben gekregen, nieuwe partijen, duiden dat als winst voor de democratie. Betekent wel wat voor samenwerking in parlement en debatten, vraag is of dat debat ten goede komt, dus daar nog een keer goed naar kijken, bv. Via commissie. Ook opvallend dat partijen die grote rol KOT hebben gespeeld (Denk ook), dat je dat niet terug ziet in de uitslag. Links heeft verloren.

Ik vind het een nederlaag van andere politieke partijen dat Denk heeft moeten ontstaan, was niet van plan de politiek in te gaan.

Voorkeurscoalitie:

Coalitie: wsl vrij wonderlijk, voorkeur: zonder VVD: D66, CDA en linkse partijen. Links progressief. Ik denk dat kabinet wat er komt: VVD, D66, CDA en PvdA. Zie Wopke niet 4 jaar de kamer in gaan. Iedereen gaat over z'n schaduw heenstappen vanwege landsbelang.

Ook ideeën over woningbouw, ga ik me zelf ook meer mee bezighouden.

Graag snel formeren, mag op hoofdlijnen.

Denk heeft moeilijk jaar gehad, maar gaat niet opnieuw gebeuren, wij 3en kunnen lezen en en schrijven, partij ook iets anders positioneren. Ozturk stopt, had ie 4 jr geleden al aangekondigd, afscheid wel zuur, ook niet meer in bestuur. Nu dames erbij, geen Turkse komaf, gaat ook gebeuren. Progressieve partij. Bv. Homo rechten.

We zijn stabiele partij. We kennen onze plek. Willen in kamer blijven, tenzij het echt moet.

Minderheidskabinet:

interessant, rompkabinet. Als vorm heel interessant, in DK ook. Genoeg ruimte om op elk onderwerp meerderheden te halen linksom of rechtsom.

Uitsluiten:

FvD, PVV, JA21.

Inhoudelijke thema's:

Overheid moet betrouwbare partner zijn, sociale advocatuur meer geld heen, belastingdienst moet sneller / beter werken.

Mijn partij is erop gebrand dat iedereen onvoorwaardelijk deelneemt aan NL samenleving. Het past is om controlerend en op sommige onderdelen initiërend (bv. Aanpakken algoritmes) bezig te zijn. Schulden stelsel verschrikkelijk, kom uit gezin van 9 kinderen, kon

50plus

Duiden uitslag:

Heel erg verrassend vanwege afwijking peilingen. Voor mij nieuw. Wat me opvalt is dat populisme populair is, voor waar wordt aangezien. Rechts heeft veel gewonnen, lastig: verkiezingsretoriek lijkt te winnen. Veel ontevredenheid. Aan de andere kant hebben VVD en D66 ook gewonnen, dus heel gek. Lijkt wel schisma in twee kampen. Gaat denk ik in kader van formen ook heel lastig worden. Eigenlijk wil je links midden en rechts in kabinet maar wordt heel complex.

We zijn progressief midden, dat waren we niet, 50 plus was soms richting FvD / PVV, zo zit ik totaal niet in de wedstrijd, kom van D66, dus heb bijgestuurd. 50plus heeft veel gedoe gehad, daar word je op afgestraft en terecht wat mij betreft.

Opdracht nieuw kabinet / inhoudelijke thema's:

Impact Corona, ook sociaal maatschappelijk. We vergrijzen ongeloflijk en dat geeft ook enorm veel uitdagingen. Rapport 2005 lang zullen we leven. 22 aanbevelingen, staan allemaal nog. Uitdagingen rondom wonen, pensioen, zorg. Ook koopkracht, sociale stuk, veel ouderen in isolement. Arbeidsmarkt, leven lang leren.

Nationaal herstelplan: ja, goed idee. Het werkt echt overal in door, bv ook in ggz. Je ziet gelukkig ook mooie dingen ontstaan.

Voorkeurscoalitie:

VVD-PvdA-D66 met 50 plus: qua zetels buitengewoon ingewikkeld. Dus je ontkomt niet aan CDA, en dan nog minimaal 1 partij nodig. Volt vraag ik me af voor VVD, JA21 voor D66, CU ingewikkeld vanwege voltooid leven. GL denk ik voor beide partijen lastig, PvdA wil niet zonder GL.

Uitsluiten: vind dat bij een democratie elke stem telt, maar bij ons programma passen sommige partijen gewoon minder: FvD, PVV, JA21.

Minderheidskabinet:

spannend, best wel leuk. Moet je veel nauwer samenwerken met oppositie, kan heel interessant zijn. Niet perse verkeerd in deze tijd, je moet veel meer in overleg en samenwerken. Er wordt te veel op eilandjes gewerkt.

RA: richting belangrijk, heel erg voor op hoofdlijnen, ruimte voor uitwerking.

BBB

Duiding uitslag

Komst nieuwe partijen positief voor democratie

Uitsluiting

Geen uitsluitingen

Voorkeurscoalitie

Bij voorkeur wenst BBB samen te werken met VVD, CDA, CU, SGP en SP (geen meerderheid)
CP heeft sterke voorkeur voor een meerderheidskabinet

Inhoudelijke thema's

CP noemt o.a. ministerie van platteland, een constitutioneel hof, kostprijstoets voorgenomen regelgeving, aanpassing prijzen supermarkt, meerjarig plattelandsbeleid, intrekking stikstofwet, vakmensen betrekken bij stikstofbeleid, vergoeding schade gaswinning, tolvrij maken Westerscheldetunnel, geen gedwongen aanpassingen veestapel, belang voedselzekerheidsopgave, aanpassing strikte Europese regelgeving (bijv. meststoffenregels), geen handelsverdragen met landen die anders produceren, tegen CETA en Mercosur.

BBB

Duiding uitslag

Komst nieuwe partijen positief voor democratie

Uitsluiting

Geen uitsluitingen

Voorkeurscoalitie

Bij voorkeur wenst BBB samen te werken met VVD, CDA, CU, SGP en SP (geen meerderheid) CP heeft sterke voorkeur voor een meerderheidskabinet

Wook genoemd in licht aantal zetels.

Inhoudelijke thema's

CP noemt o.a. ministerie van platteland, een constitutioneel hof, kostprijsvoets voorgenoemen regelgeving, aanpassing prijzen supermarkt, meerjarig plattelandsbeleid, intrekking stikstofwet, vakmensen betrekken bij stikstofbeleid, vergoeding schade gaswinning, tolvrij maken Westerscheldetunnel, geen gedwongen aanpassingen veestapel, belang voedselzekerheidsopgave, aanpassing strikte Europese regelgeving (bijv. meststoffenregels), geen handelsverdragen met landen die anders produceren, tegen CETA en Mercosur.

supermarkt fonds om bestaansrecht boeren + ondernemers.

+ langjarige visie op maatschappij met virussen

+ ministerie van Platteland op 100 km Den Haag

+ inzetten op innovatie om stikstof te reduceren ipv ~~to~~reductie veestapel

→ + regionale vaccinaties.

+ meer samenwerking diergeneeskunde.

Bij1

Duiden uitslag:

Veel zetel verlies voor centrum-links, winst voor rechts. 1 hele progressieve, jonge (bestaan net 4 jaar) partijen gekozen en dat zijn wij. Wij duiden vooral onze entree. Misschien ook wel: behoefte aan duidelijke politiek, heel duidelijk profiel.

Voorkeurscolaitie:

Vooraf de wens om een progressief kabinet te vormen, mag heel duidelijk zijn dat we geen voorstander zijn van rechtse politiek, verder niet zo aan mij. Geen rol voor ons in kabinet: eerst groeien, opbouwen, duidelijk signatuur krijgen.

Wij gaan hoe dan ook in oppositie. Kan ook absoluut constructief, vanuit de inhoud.

Minderheidskabinet:

geen opvatting over, zou dan wel automatisch mijn politiek kleur hebben, kan gunstig zijn. Jorritsma: je moet dan wel naar meerderheden streven, kan met rechtse meerderheid lastig worden voor jullie. " eens"

Uitsluiten:

JA21, PVV, FvD: extreem rechts, voor ons echt een grens

Natuurlijke partners van ons:

PvdD, GL, PvdA en ook SP, hoewel niet perse zusterpartij.

Inhoudelijke thema's:

Klimaat staat bovenaan, herstel vd rechtsstaat en ook van vertrouwen vd rechtsstaat. Wens voor meer representatie en gelijkwaardigheid, herstellen van de participatiewet ed. Met name als het gaat om toeslagen moeten we iets.

Corona / herstel: allermoeilijkste onderwerp, rijdende trein, als nieuweling onvoldoende inzicht, niet heel uitgesproken over. Wat wel veel pijn heeft gedaan: vergroten van de kloof: mensen die al een jaar binnen zitten versus mensen die zeggen tja het zal wel.

Voortvarendheid herstelplan goed. Komen heel erg op voor bv sekswerkers. Kleine ondernemers, kleine zelfstandigen moeten perspectief krijgen. Vaccinatie proces, kwetsbaren.